

NOTA STUDIEKOSTEN

14 MAART 2017

Gentse Studentenraad

E info@gentsestudentenraad.be
T 09 264 70 88

Studentenhuis De Thermanal
Hoveniersberg 24, 9000 Gent

www.gentsestudentenraad.be

Naar aanleiding van de resultaten van enquête over onderfinanciering, besloten de beleidsdomeinen Sociaal en Onderwijs van de Gentse Studentenraad de handen in elkaar te slaan. In het belang van de studenten en de toegankelijkheid van het onderwijs, is het noodzakelijk dat er enerzijds duidelijk gecommuniceerd wordt over de studiekosten en anderzijds dat deze kosten niet ontsporen.

Gelet op het document Boekenprijzen aan de UGent: een inleidende studie (goedgekeurd door de Algemene Vergadering d.d. 11 mei 2016, voorgelegd aan de Onderwijsraad d.d. 17 mei 2016) en de resultaten van de enquête wordt de Onderwijsraad gevraagd kennis te nemen van deze nota en de voorstellen in deze nota te implementeren.

In het bijzonder wenst de Gentse Studentenraad de aandacht van de Onderwijsdirecteuren te vestigen op het belang van de uitvoering in de verschillende faculteiten.

1 Inleiding

Gevolg gevend aan het standpunt Boekenprijzen aan de UGent: een inleidende studie (goedgekeurd door de Algemene Vergadering d.d. 11 mei 2016, voorgelegd aan de Onderwijsraad d.d. 17 mei 2016), heeft de Gentse Studentenraad zich opnieuw gebogen over de prijzen van cursussen en de royalties van uitgeverijen. De Gentse Studentenraad erkent echter dat inspanningen en engagementen niet alleen van uitgeverijen dienen te komen: ook de kringen en verenigingen die cursusmateriaal verspreiden hebben een invloed op de prijs. Eerder dan bepaalde personen met de vinger te wijzen, is het de bedoeling om met deze nota om bij uitgeverijen en de studentenkringen en -verenigingen een bewustzijn te creëren omtrent deze problematiek.

Een faire en redelijke kostprijs van het studiemateriaal dragen bij tot de toegankelijkheid en het democratisch gehalte van het onderwijs. Om die reden wordt de Onderwijsraad en in het bijzonder de Onderwijsdirecteuren gevraagd om kennis te nemen van deze nota, hieraan een discussie te wijden en aan de uitkomst van deze discussie uitvoering te geven binnen de faculteiten.

2 Rapportering cursusprijzen en royalties

2.1 Rapportering

Voorstel: elke uitgever dient zeer duidelijk te communiceren over de kosten van het studiemateriaal voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij verantwoordelijk is. Deze verplichting wordt reeds gewaarborgd door art. 41, 14°, lid 1 OER¹. Dit voorstel gaat echter verder en wil een verruimde verplichting opleggen aan elke uitgever. Elke uitgever dient op een wijze zoals voorgesteld onder 2.2 *Wijze van rapportering* kenbaar te maken wat de prijs is van het aangeboden cursusmateriaal² en welk deel van deze prijs bestaat uit royalties voor de uitgever.

Anders dan voorgesteld in het voorstel van decreet³ ingediend door Vlaams Parlementsleden T. Soens et al., is de bedoeling van dit voorstel niet om in de eerste plaats te communiceren naar de (toekomstige) studenten, hoewel dit deze communicatie wel kan faciliteren. De voorgestelde rapporteringsplicht heeft tot doel de opleiding inzicht te verschaffen in de prijzen van het cursusmateriaal noodzakelijk voor de opleiding en de inkomsten die de uitgever hiermee verwerft.

De Gentse Studentenraad spreekt zich niet uit tegen het feit dat uitgeverijen inkomsten verwerven uit hun eigen werk. Het is echter in het belang van de studenten en de toegankelijkheid van het onderwijs, de royalties tot het redelijke beperkt blijven. Rapportering hieromtrent en daaropvolgend een advies kan aan deze problematiek tegemoet komen en wel op volgende wijze:

- rapportering over de kostprijs van studiemateriaal en royalties creëert een bewust zijn bij de uitgeverijen en de opleidingen. Bewustwording over het al dan niet bestaan van een probleem is de eerste stap in het werken naar een betaalbaar en toegankelijk onderwijs;

¹ Art. 41, 14°, lid 1 OER: 'Opsomming van het leermateriaal (met vermelding van de exacte of geschatte prijs) en van de bijkomende kosten die zijn verbonden aan het opleidingsonderdeel (zoals laboratoriumbenodigdheden, excursies, etc.).'

² Onder cursusmateriaal dient hier te worden verstaan: cursusmaterialen andere dan de on-line ter beschikking gestelde materialen dewelke door de student zelf kunnen worden geprint. Het betreft dus handboeken, syllabi ...

³ Voorstel van decreet (T. Soens e.a.) houdende wijziging van de Codex Hoger Onderwijs, wat het informeren van studenten over het totale kostenplaatje van hun studie betreft, *Parl. St. VI. Parl. 2016-2017, nr. 1004/1*.

- door de rapportering over de kostprijs en de royalties krijgen de faculteiten en/of opleidingen zicht op de prijzen gevraagd voor het cursusmateriaal binnen de faculteit en/of opleiding. De faculteit en/of opleiding kan dan op basis van de aangeleverde informatie haar gevoerde beleid bevestigen of aanpassen alsook lesgevers die klaarblijkelijk aanzienlijke royalties verdienen om meer uitleg verzoeken of aansporen om de gevraagde prijs aan te passen.

2.2 Wijze van rapportering

Voorstel: de verantwoordelijke lesgevers dienen voor ieder opleidingsonderdeel aan de CKO of aan een subgroep binnen de Commissie Kwaliteitszorg Onderwijs te rapporteren over de kostprijs van het studiemateriaal alsook over de royalties die zij zelf verdienen.

Voor elk opleidingsonderdeel dient de verantwoordelijke lesgever aan te geven wat de prijs is van het nodige cursusmateriaal en welk deel hiervan royalties zijn voor hem/haar en/of de medelesgever. De Commissie Kwaliteitszorg Onderwijs buigt zich over deze gegevens en doet aanbevelingen m.b.t. het te voeren beleid.

Het is aangeraden om de lesgevers halfjaarlijks de informatie te laten aangeven, nl. aan het begin van beide semesters. De lesgever dient dan enkel de informatie aan te leveren voor de opleidingsonderdelen dewelke tijdens dat semester zullen worden gedoceerd.

Bepaalde omstandigheden kunnen de lesgever ontslaan van het aanleveren van deze informatie:

- de cursus wordt gratis ter beschikking gesteld van de studenten;
- het cursusmateriaal is nog niet af op het moment dat de informatie aangeleverd dient te worden.⁴

2.3 Redelijke prijzen en royalties

Een subjectief begrip in deze nota is 'redelijk'. Om de commissie zoals bedoeld onder 2.2 *Wijze van rapportering* te helpen met het kaderen van dit begrip, acht de Gentse Studentenraad het aangeraden om volgende aspecten minstens in overweging te nemen:

- de opinie van de studenten dient hierin de eerste maatstaf te zijn. Via de opleidings- en studentenevaluaties worden de studenten reeds bevraagd naar de redelijkheid van de prijs van het cursusmateriaal zelf. Deze bevraging maakt echter geen onderscheid tussen de effectieve kostprijs en de opbrengst van de lesgever;
- een tweede element dat in rekening kan worden gebracht is de verhouding tussen de prijs van het materiaal en de royalties van het andere cursusmateriaal. Door de verschillende verhoudingen te vergelijken zou in principe mogelijk moeten zijn om te bepalen wat een faire winstmarge is voor een lesgever;

Deze criteria zijn geen absolute criteria. Het is natuurlijk eveneens van belang om te beseffen dat een redelijke prijs voor een cursus uit een nichegebied anders is dan die voor een cursus aangeboden aan een eerste bachelor.

⁴ Deze opsomming is niet limitatief en kan na overleg binnen de Onderwijsraad worden uitgebreid.

3 Samenwerking tussen lesgevers en de verenigingen

Lesgevers dienen te worden aangemoedigd om meer samen te werken met de faculteits- of opleidingsgebonden kringen en verenigingen op het vlak van het verspreiden van cursusmateriaal. Hieraan zijn meerdere voordelen verbonden:

- studentenkringen en verenigingen worden gedragen door vrijwilligers, die anders dan de medewerkers in o.m. copycentra, niet betaald hoeven te worden. Dit drukt de kosten, wat een lagere verkoopprijs mogelijk maakt;
- cursussen worden verkocht en verdeeld op een centrale plaats. Studenten hoeven zich niet te verplaatsen naar verschillende verkoop- en verdeelpunten;
- de winst die de kringen en verenigingen maken, vloeien in principe terug naar de studenten.

Hierbij dient wel steeds rekening gehouden worden met de mogelijkheden en capaciteiten van de studentenkringen en -verenigingen. Met deze nota wil de Gentse Studentenraad op geen enkele wijze de taken van de kringen en verenigingen overnemen, doch de lesgevers enkel wijzen op deze mogelijke samenwerking en deze samenwerking aanmoedigen.

4 Bekendmaken van de kosten van de opleiding

Een toekomstige student dient voor hij of zij het hoger onderwijs aanvat, een zicht te hebben op het totale kostenplaatje van zijn of haar opleiding. Dusdanig weet de student (en diens ouders) wat, naast het inschrijvingsgeld de te verwachten kosten zijn en kan hij of zij zich hierop ook voorbereiden. Om die reden pleit de Gentse Studentenraad voor het openbaar maken van de totale kosten van een opleiding.

Aangezien de exacte kostprijs publiek maken een quasi-onmogelijke opdracht is (o.m. gelet op wijzigende cursusprijzen, administratieve lasten), stelt de Gentse Studentenraad voor om te werken met prijschalen (bv. de kostprijs van opleiding X situeert zich tussen € 100 en € 200). Om een al te groot afschrikwekkend effect te vermijden, dient op de plaats waar de kosten bekend worden gemaakt een duidelijke verwijzing te worden opgenomen naar de Sociale Dienst van de UGent (en indien aanwezig alternatieve mogelijkheden).

5 Charter met het FaculteitenKonvent en de bij het Faculteiten-Konvent aangesloten kringen en verenigingen

5.1 Opzet

De bedoeling van dit charter is tweeledig. Enerzijds biedt dit charter een tegengewicht voor de gevraagde verplichtingen en engagementen van de lesgevers in deze nota. Het is als vanzelfsprekend dat engagementen niet alleen van lesgevers kunnen komen. Ook de kringen en verenigingen spelen een belangrijke rol in het bepalen de cursusprijzen. Evenmin als de Gentse Studentenraad zich uitspreekt tegen het feit dat lesgevers iets verdienen aan hun eigen werk, wenst de Gentse Studentenraad zich uit te spreken tegen enig winstbejag van de kringen en verenigingen. De winst die de verenigingen maken dienen echter redelijk te blijven en in verhouding te staan tot de door hen geleverde inspanningen.

Anderzijds dienen ook de verenigingen zich bewust te zijn van de prijspolitiek die zij voeren. Het is normaal dat de kringen en verenigingen enige winsten halen uit hun activiteiten, des te meer gezien deze rechtstreeks en onrechtstreeks terugstromen naar de studenten. De excessen die bestaan, hoewel eerder uitzonderlijk, dienen uit het hele systeem gefilterd te worden. Dit charter wenst daaraan tegemoet te komen.

5.2 Charter

De eigenlijke tekst van het charter kan gevonden worden in appendix A.

Appendices

A Charter voor faire studiekosten

Charter voor faire studiekosten

Charter gesloten tussen de Directie Onderwijsaangelegenheden van de UGent, de Gentse Studentenraad, het FaculteitenKonvent en de bij het FaculteitenKonvent aangesloten kringen en verenigingen d.d. XX.XX.2017

- Art. 1 De ondertekenende kringen en verenigingen engageren zich ertoe om faire cursusprijzen te vragen voor de cursussen, syllabi, handboeken ... die zij rechtstreeks of onrechtstreeks verkopen.
- Art. 2 De verdiende winsten dienen rechtstreeks of onrechtstreeks terug te stromen naar de ondersteuning van de werking van de kringen en verenigingen of de studenten. De winsten mogen geenszins worden uitgekeerd aan de leden van de praesidia.
- Art. 3 De kringen en verenigingen engageren zich ertoe om het gebruik van tussenpersonen te beperken tot het minimale opdat de kosten van het studiemateriaal niet onnodig worden verhoogd.
- Art. 4 De kringen en verenigen verkopen enkel het cursusmateriaal dat noodzakelijk is voor de opleidingsonderdelen of maken kenbaar welke materialen noodzakelijk zijn en dewelke bijkomstig zijn.